

Viralliset todistukset elintarvikkeiden, rehujen, elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden viennissä

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	4
2 MÄÄRITELMÄT	4
3 MIKÄ ON ELÄINTERVEYSTODISTUS?	5
4 VIEJÄÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET	5
4.1 Rekisteröityminen viejärekisteriin	5
4.2 Vientituotteiden vaatimustenmukaisuus	6
4.3 Kohdemaan laitoshyväksyntä	7
4.4 Vientituotteita koskevien tietojen ja asiakirjojen säilyttäminen	7
4.5 Yleistodistuksista raportointi	8
5 TODISTUKSIA MYÖNTÄVIÄ VIRKAMIEHIÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET	8
6 ELÄINTERVEYSTODISTUSTEN MYÖNTÄMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT	10
6.1 Missä eläinterveystodistus myönnetään ja kuka myöntää todistuksen?	10
6.2 Todistuksen sisältämät tiedot ja vakuutukset	10
6.3 Eläinterveystodistuksen myöntäminen	12
6.4 Lastaustarkastukset	13
7 ELÄINTERVEYSTODISTUSTEN TEKNISET ASIAT	14
7.1 Eläinterveystodistuksen muoto	14
7.1.1 Yleisiä vaatimuksia	14
7.1.2 Sähköinen todistus (eCert ja TRACES)	14
7.1.3 Turvapaperitodistus	14
7.1.4 Yleistodistus	15
7.1.5 Muut eläinterveystodistukset	15
7.2 Eläinterveystodistuksen numerointi	16
7.2.1 Sähköinen todistus	16
7.2.2 Turvapaperitodistus	16
7.2.3 Muut todistukset	16
7.3 Pre-export –todistukset Euraasian talousliiton viennissä	16
7.4 Taustatodistukset	17
7.5 Eläinterveystodistuksen liitteet	18
7.6 Viralliset leimat	18
7.7 Sinetit	19
7.8 Korvaava eläinterveystodistus	19
7.9 Mitätöity eläinterveystodistus	20
8 ELÄINTAUDIT ELÄINTERVEYSTODISTUKSISSA	20
8.1 Ehdot	20
8.2 Mitä tehdä, kun tauti iskee	21
9 MYÖNNETYT ELÄINTERVEYSTODISTUKSET	21
9.1 Todistuksia koskeva kirjanpito	21

9.2 Ilmoitus käytetyistä todistuksista	22
9.3 Myönnettyihin todistuksiin tehtävät muutokset.....	22
9.4 Ongelmatilanteet	23
9.5 Väärennökset	23
10 MUUT TODISTUKSET	23
10.1 Yleistä	23
10.2 Muut terveystodistukset.....	24
10.3 Free sale certificate / Certificate of control / HACCP certificate	24
10.4 Kasvinterveystodistus	25
10.5 Luomutuotteiden vientitodistukset	25
10.6 Alkuperätodistus	26
10.7. Sivutuotteiden kaupalliset asiakirjat.....	26
10.8 Uhanalaisten lajien CITES-vientiluvat ja jälleenvientitodistukset.....	26
11 TODISTUKSISTA PERITTÄVÄT MAKSUT	26
12 ELÄINTERVEYSTODISTUSTEN MYÖNTÄMISEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ, RUOKAVIRASTON OHJEET SEKÄ KANSAINVÄLISET OHJEET	27

Viralliset todistukset elintarvikkeiden, rehujen, elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden viennissä	
Ruokaviraston ohje	4441/04.02.00.01/2021/3
Käyttöönotto:	13.8.2021
Esittelijä/Esittelijät:	Mia Berlin
Hyväksyjä:	Tuula Lundén
Elintarviketurvallisuus Mikrobiologinen elintarviketurvallisuus Vientijaosto	

1 JOHDANTO

Tätä ohjetta sovelletaan myönnettäessä virallisia todistuksia EU:n ulkopuolelle kaupallisessa tarkoituksessa vietäville eläville eläimille ja eläimistä saaduille tuotteille (esimerkiksi elintarvikkeet, sukuolut ja alkio, rehut ja sivutuotteet). Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös myönnettäessä virallisia todistuksia vientiin EU:n ulkopuolelle ei-eläinperäisille rehuille ja elintarvikkeille. Ohje on suunnattu vientiyrityksille sekä vientitodistuksia myöntäville viranomaisille.

Ohje korvaa maaliskuussa 2019 käyttöön otetun Ruokaviraston ohjeen 18509/2 ”Viralliset todistukset elintarvikkeiden, rehujen, elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden viennissä”. Ohjeeseen on päivitetty edellisen ohjeen jälkeen muuttuneen lainsäädännön (eläintautilaki (76/2021), maa- ja metsätalousministeriön vientiasetus (331/2021), valvonta-asetus (EU) 2017/625, eläinterveystodistuksen (EU) 2016/429) tuomat muutokset, esim. vientitodistus on tietyin ehdoin mahdollista myöntää myös sen jälkeen, kun erä on poistunut todistuksen myöntävän viranomaisen valvonta-alueelta (ohjeen kohta 6.3). Ohjeeseen on myös päivitetty tietoa turvapaperitodistusten tilaamiseen ja raportointiin liittyen. Ohjeessa on lisäksi pyritty selkeyttämään eläinterveystodistuksista perittäviin maksuihin liittyviä käytäntöjä. Ohjeeseen on lisätty tietoa viejän velvollisuudesta pitää kirjaa eläinterveystodistuksista. Eläinterveystodistuksen myöntäneen viranomaisen velvollisuutta säilyttää todistuskopioita on uudessa vientiasetuksessa (MMM 331/2021) pidennetty viiteen vuoteen.

2 MÄÄRITELMÄT

Tässä ohjeessa tarkoitetaan:

- **Eläinterveystodistuksella** (aiemmin eläinlääkintötodistus) vientieräkohtaista todistusta, joka sisältää eläintautiehtoja ja/tai jonka allekirjoituskohdassa edellytetään myöntäjäksi virkaeläinlääkärinä.
- **Kohdemaalla** EU-alueen ulkopuolella sijaitsevaa valtiota, johon tuotteet viedään.
- **Kohdemaan laitoslistalla** kohdemaan viranomaisen hallinnoimaa listaa sellaisista laitoksista, joissa valmistettujen tai varastoitujen tuotteiden tuonti on sallittua ko. maahan.
- **Laitoksella** vientituotteen valmistavaa tai varastoivaa laitosta.
- **Laitoksen valvojalla** laitoksen valvonnasta vastaavaa viranomaista (kunta/kuntayhtymä, aluehallintovirasto tai Ruokavirasto).
- **Viejällä** toimijaa, joka vastaa itse vienti-ilmoituksen antamisesta tulliviranomaisille tai toimijaa, joka on valtuuttanut asiamiehen (yleensä huolitsija) antamaan vienti-ilmoituksen tulliviranomaisille. Viejä ei välttämättä osallistu missään vaiheessa vientituotteen valmistukseen tai varastointiin.

- **Viejärekisterillä** Ruokaviraston ylläpitämää rekisteriä, johon ilmoittautuminen on edellytys elävien eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden kaupalliselle viennille Suomesta EU:n ulkopuolelle.
- **Viennillä** vientiä Suomesta EU:n ulkopuolisiin maihin.

3 MIKÄ ON ELÄINTERVEYSTODISTUS?

Eläinterveystodistuksella (aiemmin eläinlääkintötodistus) tarkoitetaan vientieräkohtaista todistusta, joka sisältää eläintautiehtoja ja/tai jonka allekirjoituskohdassa edellytetään myöntäjäksi virkaeläinlääkäriä.

Eläinterveystodistuksella vakuutetaan kohdemaan viranomaiset siitä, että vientituote on vaatimusten mukainen eikä se levitä eläintauteja tai ole muuten vaaraksi ihmisten tai eläinten terveydelle. Todistuksesta voidaan käyttää muitakin nimityksiä esimerkiksi terveystodistus tai vientitodistus (englanniksi esimerkiksi animal health certificate, veterinary certificate, veterinary health certificate, health certificate, export certificate, quarantine certificate).

Viennissä käytetään EU:n tai Suomen ja kohdemaan viranomaisen sopimaa eläinterveystodistusmallia. Jos virallisesti sovittua todistusta ei ole, voi viejä selvittää kohdemaasta, onnistuuko vienti Ruokaviraston laatimalla yleistodistuksella (ks. kohta 7.4.1.), tai kunnan tai viejän laatimalla todistuksella. Tietoa EU:n tai Suomen ja viennin kohdemaan sopimista eläinterveystodistuksista löytyy Ruokaviraston internetsivujen Kontti-palvelusta ruokavirasto.fi/vienti/kontti.

Viennin kohdemaat edellyttävät eläinterveystodistuksia pääasiassa elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden viennissä. Joskus eläinterveystodistus vaaditaan myös ei-eläinperäisten rehujen viennissä.

4 VIEJÄÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

4.1 Rekisteröityminen viejärekisteriin

Eläviä eläimiä ja eläimistä saatavia tuotteita, joista voi aiheutua vähäistä suurempaa eläintautien leviämisen vaaraa, saa viedä Suomesta EU:n ulkopuolelle vain Ruokaviraston ylläpitämään viejärekisteriin ilmoittautuneet viejät (eläintautilaki 76/2021, 53 §). Viejärekisteriin ilmoittaudutaan sähköisellä lomakkeella Ruokaviraston verkkosivuilla ruokavirasto.fi/vienti/viejarekisteri. Ilmoittautuminen on maksutonta. Ilmoittautuminen viejärekisteriin ei tarkoita, että viejä saa vientiluvan tai -hyväksynnän ilmoittamiinsa kohdemiin. Vientihyväksynnästä päättää aina kohdemaan viranomainen. Viejärekisteriin ilmoittautuneet saavat Ruokavirastosta kohdennetusti tietoa esimerkiksi kohdemaiden asettamista vientirajoituksista ja mahdollisten eläintautitapausten vaikutuksista vientiin.

Rekisteröitymisvelvollisuus koskee vientiasetuksen (MMM 331/2021) liitteessä mainittujen eläinten, niiden sukusolujen ja alkioiden, eläinperäisten tuotteiden sekä eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden vientiä (MMM 331/2021, 3 §).

Rekisteröitymistä ei kuitenkaan vaadita (MMM 331/2021, 3 §) silloin, kun:

- 1) kuljetetaan lemmikkieläimiä;
- 2) yksityishenkilö kuljettaa mukanaan tai lähettää vähäisen määrän eläinperäisiä tuotteita taikka eläimistä saatavia sivutuotteita tai niistä johdettuja tuotteita muuhun kuin kaupalliseen tarkoitukseen;
- 3) näytteeksi kuljetetaan tai lähetetään vähäinen määrä eläinperäisiä tuotteita taikka eläimistä saatavia sivutuotteita tai niistä johdettuja tuotteita;
- 4) Suomeen väliaikaista maassaoloa varten tuodut eläimet viedään pois maasta; tai
- 5) eläimiä, niiden sukusoluja tai alkioita, eläinperäisiä tuotteita taikka eläimistä saatavia sivutuotteita tai niistä johdettuja tuotteita kuljetetaan Suomen alueen kautta.

Eläinterveystodistusta ei voida allekirjoittaa ennen kuin viejä on rekisteröitynyt tai ennen kuin tiedot ovat ajan tasalla. Jos viejä pyytää eläinterveystodistusta esimerkiksi tuotteille tai kohdemaihin, joita se ei ole ilmoittanut viejärekisteriin, todistusta ei voida myöntää, vaan viejän pitää ensin päivittää tietonsa rekisteriin. Tosite rekisteröitymisestä on tulostettavissa rekisteröitymisen lopussa, ja virkaeläinlääkärit pyytävät sen nähtäväksi ennen eläinterveystodistuksen myöntämistä. Eläinterveystodistuksen myöntävä virkaeläinlääkäri voi tarkastaa viejärekisteriin ilmoitetut tiedot myös Pikantista (Elintarvikkeet -> Tuonti ja vienti -> Vienti EU:n ulkopuolelle -> Viejärekisteri ja laitoslistat). Rekisteri päivitetään Pikanttiin kerran kuukaudessa. Rekisteröitymistiedot ovat voimassa kolme vuotta ilmoituksen jättämisestä. Rekisteröitymispäivä on nähtävissä tositteen ensimmäisen sivun yläreunassa. Lisätietoja viejärekisteristä ja linkki rekisteröitymissivulle: ruokavirasto.fi/vienti/viejärekisteri.

4.2 Vientituotteiden vaatimustenmukaisuus

Vietäessä eläviä eläimiä tai eläimistä saatavia tuotteita EU:n ulkopuolelle, viejän tulee noudattaa viennin kohdemaan ja EU:n lainsäädännössä annettuja vientituotteisiin ja eläintautien vastustamiseen liittyviä vaatimuksia. Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon saa toimittaa vain eläimiä ja tuotteita, joiden alkuperästä voidaan riittävällä tavalla varmistua. Eläinten ja tuotteiden tulee olla siten merkittyjä, että ne voidaan yhdistää niitä koskeviin todistuksiin ja asiakirjoihin. Vienti ei saa vaarantaa kansanterveyttä tai eläinterveyttä Suomessa, määränpäävaltiossa tai kauttakulkuvaltiossa. Eläinten ja tuotteiden tulee olla muihin jäsenvaltioihin siirrettäviä eläimiä ja tuotteita koskevien eläinterveyteen liittyvien vaatimusten mukaisia, ellei kohdemaata edellytä, että viennissä noudatetaan sen asettamia

vaatimuksia. Viejän on myös noudatettava mahdollisia vientiä koskevia EU:n tai Suomen ja kohdemaan välisesti sovittuja sopimuksia. Viejä vastaa vientiin sovellettavien vaatimusten täyttymisestä sekä kohdemaan asettamien vaatimusten ja, jos vientierä kuljetetaan muun kuin jäsenvaltion kautta, kyseisen valtion asettamien kauttakuljetusta koskevien vaatimusten selvittämisestä (eläintautilaki 76/2021, 52 §, eläinterveys säännöstö (EU) 2016/429, 243 artikla, yleinen elintarvikeasetus (EY) 178/2002, 12 artikla).

EU-alueelta ei voi viedä elintarvikkeita tai rehuja, jotka eivät täytä EU:n lainsäädännön tai viennin kohdemaan vaatimuksia, jollei viennin kohdema ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Vaikka kohdema olisi antanut suostumuksen, on varmistettava, etteivät vientituotteet ole terveydelle vahingollisia tai vaarallisia. Jos kohdemaan suostumuksella viedään EU:n vaatimukset täyttämättömiä elintarvikkeita tai rehuja, on kohdemaan viranomaisille annettava ensin täydelliset tiedot siitä, miksi näitä tuotteita ei voitu saattaa markkinoille EU:n alueella (yleinen elintarvikeasetus (EY) 178/2002, 12 artikla).

4.3 Kohdemaan laitoshyväksyntä

Useat viennin kohdemaat edellyttävät, että laitokset, joissa vientiin lähetettävät tuotteet on valmistettu ja varastoitu, on ilmoitettu tai hyväksytty kohdemaan viranomaisen hallinnoimalle laitostilalle. Tällaisissa tapauksissa Ruokavirasto suosittelee pyynnöstä viennistä kiinnostuneita laitoksia kohdemaan viranomaisen laitostilalle edellyttäen, että viennistä kiinnostuneet laitokset täyttävät vientivaatimukset. Esimerkiksi lihatuotteita vietäessä kohdemaan viranomaisen edellyttää usein, että teurastamo, leikkaamo, jalostuslaitos ja varastointilaitos löytyvät kaikki sen hallinnoimalta laitostilalta. Viejän on varmistettava, että vientituotteiden kaikki valmistusvaiheet on suoritettu kohdemaan hyväksymissä laitoksissa, ja että laitosten tiedot on eläinterveystodistuksella ilmoitettu samassa muodossa kuin ne on kirjattu kohdemaan laitostilalle. Epäselvissä tapauksissa voi pyytää neuvoa Ruokavirastolta (ruokavirasto.fi/vienti/yhteystiedot).

4.4 Vientituotteita koskevien tietojen ja asiakirjojen säilyttäminen

Viejän on säilytettävä viiden vuoden ajan seuraavat tiedot niistä EU:n ulkopuolelle toimittamista eläimistä ja tuotteista, joiden vienti edellyttää rekisteröitymistä viejärekisteriin (eläintautilaki 76/2021, 55 §):

- 1) tiedot eläimistä ja tuotteista sekä niiden tunnistuksista;
- 2) eläinten ja tuotteiden määrät;
- 3) toimituksen lähtö- ja määräpaikka;
- 4) toimituksen ajankohta; sekä
- 5) tiedot toimituksen mukana seuranneista viranomaisen myöntämistä asiakirjoista.

4.5 Yleistodistuksista raportointi

Viejä raportoi vientiin myönnettyistä yleisistä eläinterveystodistuksia kuukausittain sähköpostitse (vienti@ruokavirasto.fi). Raporttiin kirjataan todistusten yksilöllinen viitenumero, yleistodistuksen numero (esim. 004A), vientituote, kohdema, allekirjoituspäivämäärä ja allekirjoittaja. Lisätietoja yleistodistuksista ohjeen kohdassa 7.1.4.

5 TODISTUKSIA MYÖNTÄVIÄ VIRKAMIEHIÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

Todistuksia myöntäviä virkamiehiä koskevat hallintolain (434/2003, 28 §) esteellisyyssperusteet. Heille ei saa koitua suoraa taloudellista hyötyä eläimistä tai tuotteista, joiden vientiin he myöntävät todistuksen, eikä yrityksistä tai laitoksista, joista vietävät eläimet tai tuotteet ovat peräisin. Virkamies ei voi myöntää todistuksia sellaiselle laitokselle, jonka omistaja tai päätösvaltaa käyttävä henkilö on hänen lähisukulaisensa tai hänelle muutoin läheinen henkilö.

Valvonta-asetuksessa (2017/625, 88 artikla) säädetään, että:

1. Virallisia todistuksia myöntävät toimivaltaiset viranomaiset.
2. Toimivaltaisten viranomaisten on nimettävä todistuksia myöntävät virkamiehet, joilla on virallisten todistusten allekirjoitusvaltuudet, ja varmistettava, että nämä virkamiehet
 - a) ovat puolueettomia, eikä niillä ole eturistiriitoja, eivätkä ne etenkään ole tilanteessa, joka suoraan tai epäsuorasti voisi vaikuttaa niiden ammattimaisen käytöksen puolueettomuuteen sen suhteen, mitä todistetaan; ja
 - b) ovat saaneet asianmukaisen koulutuksen säännöistä, joiden noudattaminen virallisella todistuksella todistetaan, sekä näiden sääntöjen noudattamista koskevasta teknisestä arvioinnista ja asetuksessa säädetyistä asiaan kuuluvista säännöistä.

Hallintolain 7 §:stä ilmenevän hallinnon palveluperiaatteen mukaisesti lakisääteiset palvelut on järjestettävä tarkoituksenmukaisesti siten, että ne ovat saatavissa kohtuullisessa ajassa. Hallintolain palveluperiaate ei kuitenkaan aseta viranomaiselle ehdotonta, kaikkia tilanteita koskevaa velvollisuutta ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen asianmukaiseksi järjestämiseksi, vaan säännös mahdollistaa käytettävissä olevien taloudellisten ja muiden voimavarojen huomioon ottamisen. Tähän pohjautuu Ruokaviraston kanta, jonka mukaan kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää viranhaltijaa myöntämään viennin todistuksia jokaisena yksittäisenä arkipäivänä (esimerkiksi arkipyhän jälkeinen perjantai). Tällöin kunnan tulisi kuitenkin tiedottaa toimijoita mahdollisimman hyvissä ajoin siitä, että todistuksia ei ole tiettyinä ajankohtana saatavana.

Jotta yksittäisen virkaeläinlääkärin toimivalta laitoksen valvontaan voidaan osoittaa, tulee kyseisen laitoksen valvonnan olla kunnassa tai valvontayksikössä delegoitu virkaeläinlääkärille esimerkiksi toimenkuvassa. Toimivalta saman laitoksen valvontaan voidaan siirtää myös useammalle kuin yhdelle virkaeläinlääkärille. Virkaeläinlääkärin, jonka toimenkuvaan kuuluu tietyn laitoksen valvonta ja joka tällöin voi myöntää todistuksia laitoksen tuotteille, tulee tuntea laitoksen toiminta, omavalvontasuunnitelma, mahdollinen HACCP jne. Elintarvikelain (297/2021, 27 §) mukaan kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle säädetty tehtävä annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Jos kunnat ovat tehneet keskinäisen sopimuksen valvontatehtävien hoidosta, voi kunnan A viranhaltija myöntää vientiin liittyviä todistuksia kunnassa B. Tällöin kunnan A viranhaltijalla tulee olla todistuksen myöntämiseen riittävä laitoskohtainen tietämys ja osaaminen. Sijaistuksia järjestettäessä esimerkiksi loma-aikoina on niin ikään varmistettava siitä, että vientitodistuksia myöntävällä sijaisella on riittävä laitoskohtainen tietämys ja osaaminen.

Ruokavirasto vakuuttaa Kiinan, USA:n ja Euraasian talousliiton (Armenia, Kazakstan, Kirgisia, Valko-Venäjä ja Venäjä) viranomaisille vientilaitosten noudattavan kohdemaiden erityisiä, Suomen ja EU:n lainsäädännön ylittäviä vaatimuksia. Ruokavirasto varmistaa osaltaan vaatimusten täyttymisen vientilaitoksiin kohdistuvalla vientivalvontajärjestelmällä. Vaatimus kuuluu vientivalvontajärjestelmään koskee pääsääntöisesti eläinperäisiä tuotteita valmistavia ja varastoivia laitoksia. Viennin kohdemaiden viranomaisten kanssa on myös sovittu vientilaitoksia valvovien viranomaisten säännöllisestä kouluttamisesta ja laitosten tarkastuksista. Tästä johtuen, jotta valvontayksiköstä voidaan myöntää eläinterveystodistuksia Kiinan, USA:n ja Euraasian talousliiton vientiin, on valvontayksiköstä osallistuttava Ruokaviraston järjestämään vientikoulutukseen. Niiden virkaeläinlääkärien, jotka myöntävät eläinterveystodistuksia vientiin Euraasian talousliiton alueelle, tulee lisäksi suorittaa hyväksytysti Euraasian talousliiton vientitentti.

Ennen eläinterveystodistuksen myöntämistä virkaeläinlääkärin tulee varmistaa, että viejä on rekisteröitynyt Ruokaviraston viejärekisteriin ja kuuluu tarvittaessa vientivalvontajärjestelmään. Varmistaminen tapahtuu pyytämällä viejältä tosite viejärekisteriin ilmoittautumisesta ja tarkistamalla, että sen tiedot vastaavat eläinterveystodistuksen tietoja (viejän nimi, kohdema, tuoteryhmä jne.). Viennissä vaadittava eläinterveystodistus voidaan myöntää vain rekisteröityneille viejille (ks. luku 4).

Eläinterveystodistuksen allekirjoituskohdassa edellytetään todistuksen myöntäjäksi virkaeläinlääkäriä (esimerkiksi signature of the official veterinarian). Eläintautilain (76/2021, 54 §, 67 § ja 68 §) mukaan eläinterveystodistuksia voivat myöntää ainoastaan kunnaneläinlääkärit (ml. kaupungineläinlääkärit), Ruokaviraston tarkastuseläinlääkärit ja protourastamoissa aluehallintoviraston virkaeläinlääkärit. Joissain lemmikkieläinten eläinterveystodistuksissa edellytetään allekirjoittajan

olevan ”virallinen valtion eläinlääkäri”, Official Government Veterinarian. Kunnaneläinlääkärillä on oikeus allekirjoittaa tällainen todistus, koska Suomessa vain kunnaneläinlääkäreillä on oikeus myöntää eläinterveystodistuksia elävien eläinten viennissä (eläintautilaki 76/2021, 54 §).

Joissakin elävien eläinten eläinterveystodistuksissa edellytetään kahden eläinlääkärin allekirjoitusta. Kohdan Sanitary Veterinarian tai Attending Flock Veterinarian voi allekirjoittaa viejäyrityksessä työskentelevä eläinlääkäri ja kohdan Official Veterinarian voi allekirjoittaa kunnaneläinlääkäri.

Todistuksen vahvistamisen (endorsement of an official veterinarian) voi tehdä myös kunnan virkaeläinlääkäri yksityisen eläinlääkärin täyttämälle todistukselle esimerkiksi joissakin lemmikkieläinten vientitodistuksissa.

6 ELÄINTERVEYSTODISTUSTEN MYÖNTÄMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT

6.1 Missä eläinterveystodistus myönnetään ja kuka myöntää todistuksen?

Eläinterveystodistuksen myöntää vientituotteiden lastauspaikkaa valvova virkaeläinlääkäri. Lastauspaikka voi olla esimerkiksi pakkasvarasto, jossa vientituotteet lastataan konttiin ja kontti sinetöidään. Jos vientituotteet lähtevät lentorahtina, voidaan eläinterveystodistus myöntää laitoksessa, josta tuotteet lähetetään lentoasemalle.

Jos Suomessa valmistetut tuotteet kuljetetaan ensin toiseen EU:n jäsenvaltioon ja lastataan vasta siellä vietäväksi EU:n ulkopuolelle, myönnetään todistus kyseisessä jäsenvaltiossa. Tällöin on etukäteen varmistettava, että todistuksen myöntäminen onnistuu ko. jäsenvaltiossa sekä se, minkälaista vientitodistusta tässä tapauksessa käytetään. Jos taas tuotteet vain matkaavat toisen jäsenmaan kautta viennin kohdemaahan ilman, että konttia avataan ja tuotteita uudelleen lastataan, myönnetään eläinterveystodistus viennin kohdemaahan Suomessa.

Vietäessä eläviä eläimiä tai sukuoluja eläinterveystodistuksen myöntää kunta, kuntayhtymä tai valvontayksikkö, jonka alueella eläinten pitopaikka tai keinosiemennysasema sijaitsee. Lemmikkieläinten pitäjä pyytää todistuksen asuinkuntansa kunnaneläinlääkäriltä.

6.2 Todistuksen sisältämät tiedot ja vakuutukset

Viennissä noudatetaan EU:n tai Suomen ja viennin kohdemaan välistä sopimusta, jos sellainen on tehty (eläintautilaki 76/2021, 52 §, eläinterveyssäännöstö (EU) 2016/429, 243 artikla, yleinen elintarvikeasetus (EY) 178/2002, 12 artikla). Eläinterveystodistukseen merkitään kohdemaan asettamien tuontivaatimusten ja

mahdollisten kauttakuljetusta koskevien vaatimusten edellyttämät tiedot. Viranomaisen antamaan todistukseen sisällytetään vain viranomaisen vaatimat asiat, eikä esimerkiksi kaupallisia tietoja. Muut vakuutukset ja tiedot tuotteen valmistaja voi antaa omissa nimissään erillisellä dokumentilla.

Niissä tapauksissa, joissa kohdemaahan edellyttää vientituotteita valmistavien ja varastoivien laitosten hyväksymistä laitostietojen, tulee laitosten tietojen olla kirjattuna eläinterveystodistukselle samassa muodossa kuin ne on kirjattu kohdemaan hallinnoimaan laitostietojen. Muissa tapauksissa laitosten tiedot tulee olla kirjattu samalla tavoin kuin ne on esitetty kansallisessa laitostietojen luettelossa (ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/elintarvikeyrityksen-perustaminen/elintarvikehuoneistot/hyvakasytyt-elintarvikehuoneistot). Esimerkiksi laitostunnus ilmoitetaan virallisessa muodossa ilman terveys- ja tunnistusmerkin sisältämiä FI ja EY-kirjaimia (poikkeuksena munalaitokset, joiden laitostunnukseen kuuluu kirjaimet FI). Epäselvissä tapauksissa voi pyytää neuvoa Ruokavirastolta (ruokavirasto.fi/vienti/yhteystiedot). Todistuksia myöntävät virkaeläinlääkärit voivat tarkastaa kohdemaille ilmoitettujen laitosten tiedot Ruokaviraston Pikantti-ekstranetistä (Elintarvikkeet -> Tuonti ja vienti -> Vienti EU:n ulkopuolelle -> Viejärekisteri ja laitostietojen listat).

Virkaeläinlääkäri ei saa myöntää eläinterveystodistusta ennen kuin kaikki kyseistä vientierää koskevat todistuksen kohdat on täytetty (valvonta-asetus (EU) 2017/625, 89 artikla). Eläinterveystodistuksia myöntävän virkaeläinlääkäriin tulee aina varmistua kaikkien todistuksella olevien ehtojen täyttymisestä ennen todistuksen myöntämistä. Todistuksen myöntäjän tiedossa on oltava, mitä tutkimuksia ja tarkastuksia todistuksen myöntäminen edellyttää.

Viejän tulee osoittaa todistuksessa annettujen tietojen paikkansa pitävyys todistuksen myöntäjälle. Esimerkiksi jos todistuksessa vakuutetaan, että tuote ei sisällä jäämiä kasvinsuojeluaineista, eläinlääkkeistä tai hormoneista, tulee viejällä olla esittää akkreditoitujen laboratorion myöntämät tutkimustodistukset, joilla annetut tiedot voi todistaa oikeiksi.

Valvonta-asetuksen 88 artiklan 3. kohdassa säädetään todistusten allekirjoittamisesta seuraavasti:

Todistuksen myöntävän virkamiehen on allekirjoitettava viralliset todistukset, ja niiden myöntämisen on perustuttava johonkin seuraavista:

- a) todistuksen myöntävällä virkamiehellä oleva välitön tieto todistuksen myöntämisen kannalta olennaisista päivitetyistä seikoista ja tiedoista, jotka on saatu
 - i) virallisen valvonnan kautta; tai
 - ii) jostakin muusta toimivaltaisten viranomaisten myöntämästä virallisesta todistuksesta;
- b) todistuksen myöntämisen kannalta olennaiset seikat ja tiedot, joista on saatu varmistus tätä tarkoitusta varten valtuutetulta toiselta henkilöltä, joka toimii toimivaltaisten viranomaisten valvonnassa, edellyttäen että todistuksen

myöntävä virkamies voi todeta tällaisten seikkojen ja tietojen paikkansapitävyyden;

- c) todistuksen myöntämisen kannalta olennaiset seikat ja tiedot, jotka on saatu toimijoiden omavalvontajärjestelmistä ja joita on täydennetty ja jotka on vahvistettu säännönmukaisen virallisen valvonnan tulosten perusteella, kun todistuksen myöntävä virkamies on todennut, että virallisen todistuksen myöntämisedellytykset täyttyvät.

Viejän on huolehdittava siitä, että eläimet ja eläimistä saadut tuotteet tutkitaan ja tarkastetaan kohdemaan vaatimusten, mahdollisten kauttakuljetusta koskevien vaatimusten sekä mahdollisten vientiä koskevien, valtioiden välisten sopimusten määräysten mukaisesti.

6.3 Eläinterveystodistuksen myöntäminen

Eläinterveystodistus toimitetaan virkaeläinlääkärille myönnettäväksi vasta, kun kaikki vaadittavat tiedot ovat täytetty oikein. Muussa tapauksessa virkaeläinlääkäri palauttaa todistuksen viejälle muokattavaksi tai jo myönnetty todistus korvataan uudella todistuksella. Viranomaisen myöntämän todistuksen on oltava allekirjoitushetkellä täydellisesti täytetty (valvonta-asetus (EU) 2017/625, 89 artikla). Todistukselle ei saa jättää tyhjiä kohtia, jotta niihin ei voida jälkikäteen lisätä tietoja. Jos tyhjiä kohtia jää todistukselle sen vuoksi, että ne eivät sovellu kyseiseen vientierään, vedetään tällaisiin kenttiin viiva tai lisätään muu merkintä siitä, että tieto ei sovellu kyseiseen vientierään. Euraasian talousliiton todistusten ollessa kyseessä eläinlääkäri lisäksi leimaa ja allekirjoittaa tällaisen kohdan todistuksella.

Eläinterveystodistuksen myöntävällä viranomaisella tulee olla mahdollisuus suorittaa vientierän tarkastus ennen kuin vientierä poistuu tämän valvonnasta (MMM 331/2021, 4 §). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että viejän on ilmoitettava valvontaviranomaiselle lähtevästä vientierästä hyvissä ajoin etukäteen, mutta koska kaikkia tietoja ei välttämättä saada kirjattua todistukselle ennen kuin erä poistuu todistuksen myöntävän viranomaisen valvonta-alueelta (esim. laivan tiedot), voidaan todistus myöntää myös sen jälkeen, kun vientierä on poistunut valvonta-alueelta. Todistus tulee kuitenkin myöntää viipymättä, kun se on mahdollista. Todistusta ei voida myöntää jo vientiin lähteneelle erälle, josta viejä ei ole etukäteen ilmoittanut todistuksen myöntävälle viranomaiselle.

Eläinterveystodistus on suositeltavaa myöntää lastauspäivänä, sillä vaadittavien tietojen on oltava kirjattuna todistukselle, kun se myönnetään. Jos kuitenkin lastaus tapahtuu esimerkiksi arkipäivänä, voidaan eläinterveystodistus poikkeuksellisesti myöntää jo edellisenä arkipäivänä edellyttäen, että kaikki tiedot on jo tällöin kirjattu todistukselle.

Eläinterveystodistuksen myöntäjän on varmistettava, että todistuksen ja vietävän erän välillä on yhteys (valvonta-asetus 2017/625, 89 artikla). Tämä voi perustua joko

vientierään kohdistuvaan tarkastukseen (lastaustarkastus) tai vientilaitokseen kohdistettuun säännölliseen viranomaisvalvontaan.

6.4 Lastaustarkastukset

Lastaustarkastus aloitetaan erän ollessa vielä varastossa. Tarkastuksessa varmistetaan, että tuote ja pakattujen tuotteiden osalta pakkausmerkinnät vastaavat todistukseen ja mahdolliseen todistuksen liitteeseen merkittyjä tietoja: erityisesti tuotteen nimike, määrä, eränumero, päiväykset sekä mahdollisen kontin numero. Lastaus seurataan alusta loppuun, jotta voidaan varmistua, että lastatuksi päätyvät juuri lastattavaksi aiotut tuotteet. Lopuksi valvotaan kuorman sinetöintiä ja varmistetaan, että kuorman sinettien numerot ovat samat kuin todistuksessa.

Suomesta saa viedä vain eläimiä ja eläimistä saatuja tuotteita, joiden alkuperästä voidaan riittävällä tavalla varmistua. Eläinten ja tuotteiden tulee olla siten merkittyjä, että ne voidaan yhdistää niitä koskeviin todistuksiin ja asiakirjoihin (eläintautilaki 76/2021, 52 §).

Virkaeläinlääkärin ei ole välttämätöntä valvoa jokaista lastausta, mutta kuitenkin vähintään 10 % lastauksista. Jos valvottava laitos on varastolaitos ja vietäviä tuotteita valmistavia laitoksia on useampia, virkaeläinlääkäri jakaa lähtevien kuormien fyysiset tarkastukset niin, että 10 % täyttyy kaikkien valmistavien laitosten tuotteiden osalta. Jos samaan kuormaan lastataan useamman kuin yhden laitoksen valmistamia tuotteita, lastaustarkastus luetaan tehdyksi kaikkien laitosten osalta. Lastaustarkastus tehdään kuitenkin aina kun viejänä on yritys, jolle ei ole aiemmin myönnetty eläinterveystodistusta tai viejänä on yritys, jolla ei ole säännöllistä vientitoimintaa tai kun vienti kohdistuu maahan, johon kyseinen viejä ei aiemmin ole vinyt. Virkaeläinlääkärin on pidettävä kirjaa tekemistään lastaustarkastuksista. Valvontayksikkö voi pitää lastaustarkastuksista myös yhteistä kirjanpitoa.

Eläviä eläimiä vietäessä eläinterveystodistuksen myöntävä virkaeläinlääkäri tarkastaa jokaisen vientierän.

Viejän on sovittava vientitarkastuksen suorittamispaikasta ja -ajankohdasta eläinterveystodistuksen myöntävän valvontaviranomaisen kanssa (MMM 331/2021, 4 §). Viejän tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle hyvissä ajoin etukäteen jokaisen vientilastauksen paikka, päivämäärä ja kellonaika, jolloin lastaus alkaa, jotta virkaeläinlääkärillä on mahdollisuus tarkastaa mikä tahansa lastaus.

7 ELÄINTERVEYSTODISTUSTEN TEKNISET ASIAT

7.1 Eläinterveystodistuksen muoto

7.1.1 Yleisiä vaatimuksia

Tietoa EU:n tai Suomen ja viennin kohdemaan välillä sovituista, viennissä käytettävistä eläinterveystodistuksista löytyy Ruokaviraston internetsivujen Kontti-palvelusta ruokavirasto.fi/vienti/kontti. Sieltä voi tarkastaa, onko viennissä sovittu käytettävän sähköisessä todistusjärjestelmässä myönnettävää todistusta, turvapaperille tulostettua todistus pohjaa tai muuta vakiomallista todistus pohjaa vai voiko viejä itse ehdottaa kohdemaalle todistusmallia.

Todistus on laadittava yhdellä tai useammalla unionin toimielinten virallisella kielellä, jota todistuksen myöntävä virkamies ymmärtää (valvonta-asetus 2017/625, 89 artikla). Tarvittaessa todistusmalli (kenttien otsikot ja vakuutusosa) laaditaan lisäksi muulla kohdemaan edellyttämällä kielellä.

Viralliset todistukset on numeroitava yksilöllisellä koodilla, niistä on käytävä ilmi henkilö, joka ne on allekirjoittanut, ja myöntämispäivä ja niistä on voitava todentaa helposti todistuksen, sen myöntäneen viranomaisen ja todistuksen piiriin kuuluvan lähetyksen, erän tai yksittäisen eläimen tai tavarán väliset yhteydet (valvonta-asetus 2017/625, 89 artikla).

Jos todistus koostuu useammasta kuin yhdestä paperiarkista, numeroidaan todistuksen jokainen sivu siten, että jokaiselta sivulta käy myös ilmi sivujen kokonaismäärä. Tällöin myös todistusnumero kirjataan jokaiselle arkille.

7.1.2 Sähköinen todistus (eCert ja TRACES)

Viennin eläinterveystodistus on laadittava ja myönnettävä sähköisessä todistusjärjestelmässä (eCert tai TRACES), jos näin on sovittu viennin kohdemaan kanssa. TRACES-järjestelmässä myönnettävistä todistuksista on sovittu EU:n ja viennin kohdemaan välillä, eCert-järjestelmän todistukset taas on sovittu Suomen ja viennin kohdemaan välillä (MMM 331/2021 6 §).

eCert- ja TRACES-järjestelmien käytöstä sekä todistusten laatimisesta ja myöntämisestä näissä järjestelmissä ohjeistetaan tarkemmin erillisissä ohjeissa.

7.1.3 Turvapaperitodistus

Ruokavirasto laatii turvapaperille painettuja vientitodistus pohjia viennin kohdemaan ehtojen pohjalta sekä eCert-järjestelmässä käytettäviä turvapaperi pohjia, joita käytetään silloin, kun viennin kohdema edellyttää, että eCert-todistus tulostetaan turvapaperille. Turvapaperin käytöllä pyritään ehkäisemään todistusten

väärinkäyttöä ja väärennöksiä paperin turvatekijöiden avulla (vesileima ja yksilöllinen numerointi, josta pidetään kirjaa). Todistuksia myöntävät viranomaiset tilaavat tarvitsemansa määrän turvapaperille painettuja todistus pohjia riittävän ajoissa ennen vientiä (suositeltavaa on varata todistusten toimitukselle vähintään viisi arkipäivää) Pikantti-ekstranetistä löytyvällä tilauslomakkeella (Elintarvikkeet -> Tuonti ja vienti -> Vienti EU:n ulkopuolelle -> Vientitodistukset -> Tilaus- ja ilmoituslomakkeet). Ruokavirasto toimittaa turvapaperille painettuja eläinterveystodistus pohjia ainoastaan virkaeläinlääkäreille, joilla on eläintautilain (76/2021) mukaan oikeus myöntää eläinterveystodistuksia ja Euraasian talousliiton todistusten osalta niille virkaeläinlääkäreille, jotka ovat lisäksi suorittaneet hyväksytysti Euraasian talousliiton vientitentien Pikantti-ekstranetissä. Turvapaperille painettuja eläinterveystodistus pohjia tulee säilyttää lukitussa kaapissa/tilassa, ja virkaeläinlääkäri raportoi niiden käytöstä kuukausittain Ruokavirastolle (lisätietoa kohdassa 9.2).

Viejä täyttää tiedot turvapaperille tulostettuihin todistus pohjiin esimerkiksi tulostamalla ne tietokoneen tekstinkäsittelyohjelmasta. Poikkeustapauksissa (tätä ei suositella) viejä voi kirjoittaa tiedot todistukselle myös käsin. Tekstin tulee olla pysyvää (ei muutettavissa), selkeää, luettavissa ja ymmärrettävissä.

7.1.4 Yleistodistus

Ruokavirasto on laatinut yleistodistuksia vientituotteille (mm. kala-, liha- ja maitotuotteille). Yleistodistukset ovat ladattavissa Ruokaviraston internetsivuilta. Linkit todistuksiin löytyvät sivun ruokavirasto.fi/vienti/todistukset linkistä *Eläinterveystodistukset*. Yleistodistukset täytetään sähköisesti ja tulostetaan tavalliselle A4-paperille, jonka virkaeläinlääkäri leimaa ja allekirjoittaa. Viejä voi selvittää kohdemaasta, onnistuuko vienti yleistodistuksella niissä tapauksissa, joissa EU tai Suomi ei ole sopinut viennissä käytettävästä eläinterveystodistusmallista. Viejä raportoi yleistodistusten käytöstä kuukausittain Ruokavirastolle (kts. kohta 4.5).

7.1.5 Muut eläinterveystodistukset

Kaikkia Ruokaviraston internetsivuilla olevia todistuksia ei ole siirretty turvapaperille. Näissä tapauksissa todistus pohjaa voi tiedustella Ruokavirastosta (ruokavirasto.fi/vienti/yhteystiedot).

Jos virallisesti sovittua todistusta ei ole, voi viennissä käyttää Ruokaviraston laatimaa yleistodistusta tai kunnan tai viejän laatimaa todistus pohjaa. Viejä voi myös halutessaan tilata todistus pohjan laadintatyön Ruokavirastolta. Näissä tapauksissa on viejän velvollisuus selvittää viennin kohdemaasta, onnistuuko vienti kyseisellä todistuksella.

7.2 Eläinterveystodistuksen numerointi

7.2.1 Sähköinen todistus

Sähköisille todistuksille muodostuu numero automaattisesti todistusta luotaessa. Todistusnumero tulostuu jokaiselle sivulle. Jos viennin kohdemaan kanssa on niin erikseen sovittu, tulostetaan sähköinen todistus yksilöllisesti numeroidulle turvapapereille. Tällöin todistustulosteella näkyy sekä järjestelmän muodostama numero että turvapaperin yksilöivä numero.

7.2.2 Turvapaperitodistus

Turvapaperille painettuihin todistuksiin on painettu todistusnumero valmiiksi oikeaan yläkulmaan. Tämä numero toimii samalla sekä todistusnumerona että turvapaperin yksilöivänä numerona, jonka avulla turvapaperi on jäljitettävissä. Jos todistus koostuu useammasta kuin yhdestä arkista, kirjaa viejä todistuksen ensimmäiselle sivulle painetun numeron jokaiselle lisäsivulle todistusnumerolle varattuun kohtaan. Samoin jos arkin kääntöpuolella on paikka todistusnumerolle, kirjataan sama numero myös siihen.

7.2.3 Muut todistukset

Todistuksen myöntävä virkaeläinlääkäri tai viejä numeroi yleistodistuksen, muun sähköisesti täytettävän todistuksen tai viejän tai kunnan laatiman todistuksen yksilöllisellä viitenumerolla (valvonta-asetus 2017/625, 89 artikla). Jos todistus koostuu useammasta arkista, kirjataan todistusnumero jokaiselle arkille. Todistuksen numero muodostetaan alla kuvatulla tavalla, jolloin samaa numeroa käytetään vain kerran.

Todistuksen numeroksi (Certificate number) laitetaan XX/YYYY/OOOO, jossa
XX = valvontaviranomaisen / valvonta-alueen nimi, sen lyhenne tai numero tai laitoksen hyväksymisnumero (ilman FI/EY-kirjaimia)

YYYY = todistuksen myöntämisvuosi

OOOO = todistuksen valvontayksikkökohtainen tai laitospaikoittainen juokseva numero siten, että kahdelle todistukselle ei voi koskaan tulla samaa numeroa.

7.3 Pre-export-todistukset Euraasian talousliiton viennissä

Pre-export-todistus on eläinterveystodistus, jolla todistetaan kahden EU-maan sisäisessä kaupassa, että eläimistä saatava valmis tuote tai raaka-aine täyttää Euraasian talousliiton vaatimukset. Pre-export-todistusta ei käytetä, kun raaka-aineita vastaanotetaan Suomessa sijaitsevasta Euraasian talousliiton hyväksymästä laitoksesta. Kun Suomessa toimiva laitos vastaanottaa tuotetta tai raaka-ainetta toisesta jäsenvaltiosta vietäväksi edelleen Euraasian talousliiton alueelle, tulee

suomalaisen laitoksen pyytää erän mukana pre-export-todistus. Pre-export-todistuksen myöntää toisessa jäsenmaassa toimivaa alkuperälaitosta valvova virkaeläinlääkäri. Jos taas Suomessa toimiva laitos vastaanottaa tuotetta tai raaka-ainetta EU:n ulkopuolisesta laitoksesta, esimerkiksi Australiasta, niin suomalaisen laitoksen tulee pyytää raaka-aineelle eläinterveystodistus australialaiselta laitoksesta. Todistuksessa on oltava vastaavat vakuutukset kuin vastaavassa Suomesta myönnettävässä Euraasian talousliiton viennin eläinterveystodistuksessa, jolla osoitetaan tuotteen tai raaka-aineen täyttävän Euraasian talousliiton ja Venäjän vaatimukset. Todistuksen myöntää kyseistä Australian laitosta valvova virkaeläinlääkäri. Niin ikään toisesta jäsenvaltiosta voidaan pyytää suomalaista eläinlääkäriä myöntämään pre-export-todistus tuotteelle tai raaka-aineelle, joka viedään edelleen Euraasian talousliiton alueelle. Pre-export-todistukset on sovittu EU:n ja Euraasian talousliiton/Venäjän välillä. Todistusmallit löytyvät Ruokaviraston internetsivuilta ruokavirasto.fi/vienti/euraaasia.

7.4 Taustatodistukset

Edellisessä kappaleessa kuvattujen pre-export-todistusten tapaan voidaan joissakin poikkeustapauksissa edellyttää todistuksia kahden EU-maan sisäisessä kaupassa silloin, kun tuote aiotaan tämän jälkeen viedä edelleen EU:n ulkopuolelle. Tällaisesta todistuksesta käytetään mm. nimityksiä taustatodistus, background-todistus, intra-community -todistus tai pre-export -todistus. Tässä ohjeessa käytetään nimitystä taustatodistus, jotta määritelmä ei sekaannu Euraasian talousliiton viennissä käytettävän pre-export-todistuksen kanssa.

Taustatodistus on eräänlainen vapaamuotoinen vakuutus, jolla annetaan eläinterveystodistuksen myöntävälle virkaeläinlääkärille tarvittavaa lisätietoa toisen jäsenvaltion alueella valmistetusta tuotteesta. Taustatodistuksen tarve riippuu EU-alueelta kohdemaahan suuntautuvassa viennissä käytettävän eläinterveystodistuksen sisällöstä. Periaate on se, että taustatodistus tarvitaan, jos viennissä käytettävä eläinterveystodistus sisältää vakuutuksia, jotka ylittävät EU-lainsäädännön vaatimukset. Taustatodistuksella vakuutetaan niiden vakuutusten täyttyminen, jotka ylittävät EU-lainsäädännön.

Viejä huolehtii siitä, että toisessa jäsenmaassa sijaitseva, vientituotteen valmistava laitos pyytää laitoksen valvojalta taustatodistuksen. Viejän vastuulla on myös koostaa taustatodistuksella vakuutettavat asiat todistukselle EU:n ulkopuolelle suuntautuvassa viennissä käytettävän eläinterveystodistuksen vakuutusten pohjalta. Varsinaisen eläinterveystodistuksen vientiin myöntää vientimaassa lähettävää laitosta valvova virkaeläinlääkäri. Taustatodistus voidaan laatia TRACES-järjestelmässä, jossa on täydennettävä taustatodistus pohja.

Esimerkki: Ruotsissa tuotettua lihaa halutaan lähettää Suomesta Hongkongiin ja Suomen ja Hongkongin välillä sovitussa, viennissä käytettävässä eläinterveystodistuksessa vakuutetaan, että liha on peräisin tuotantoeläimistä, jotka

tulevat tiloilta, joilla ei ole todettu salmonellaa viimeisen vuoden aikana. Tällaisessa tapauksessa suomalainen viejä pyytää ruotsalaisen tuotteen valmistavan laitoksen kautta laitoksen valvojaa kirjoittamaan tuotteelle taustatodistuksen. Todistuksella valmistavan laitoksen valvoja vakuuttaa ko. eläintautivaatimuksen täyttyvän. Kun tuote lähetetään Suomesta Hongkongiin, voi lähettävää laitosta valvova virkaeläinlääkäri myöntää erälle Hongkongin viennissä käytettävän eläinterveystodistuksen ruotsalaisen virkaeläinlääkäriin myöntämän taustatodistuksen perusteella.

7.5 Eläinterveystodistuksen liitteet

Eläinterveystodistukseen voi kuulua liitteitä, joita käytetään jokaisen vientierän mukana tai tarvittaessa. Liitteitä voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun kaikki vientierää koskevat tiedot eivät mahdu todistukselle tai eläintautitilanne muuttuu ja viennin kohdemaana edellyttää tämän vuoksi lisäliitettä todistukselle. Joidenkin kohdemaiden kanssa on sovittu tietynmallisen liitteen käyttämisestä tarvittaessa. Liitettä käytettäessä on varmistuttava siitä, että todistuksen ja liitteen välillä on selkeä yhteys eikä niitä voi käyttää erikseen ilman, että toisen puuttuminen huomataan. Tästä johtuen todistukselle merkitään, että osa tiedoista on kirjattu liitteelle sekä liitteen numero. Liitteessä on puolestaan viitattava todistukseen, johon se liittyy.

Niissä tapauksissa, joissa kaikkia tietoja ei mahdu kirjoittamaan eläinterveystodistukselle, eikä kohdemaan kanssa ole sovittu virallisen liitteen käytöstä, voidaan joko jakaa vientierän tiedot useammalle eläinterveystodistukselle tai käyttää epävirallista liitettä. Viejän on tällöin varmistettava kohdemaasta, että kohdemaana hyväksyy tietojen antamisen epävirallisella liitteellä. Eläinlääkäri allekirjoittaa ja leimaa aina sekä varsinaisen eläinterveystodistuksen että siihen kuuluvan liitteen.

7.6 Viralliset leimat

Todistuksen allekirjoittamisen yhteydessä todistus leimataan allekirjoittavan virkaeläinlääkäriin asemaa osoittavalla virallisella leimalla (kunnaneläinlääkäriin tai tarkastuseläinlääkäriin ns. leijonaleima). Allekirjoituksen ja leiman värin on poikettava todistuksen painoväristä. Virkaeläinlääkäri voi halutessaan leimata virallisen leiman viereen myös oman leimansa (leima, joka sisältää esimerkiksi eläinlääkäriin nimen ja tunnusnumeron). Todistusta ei leimata yrityksen (esimerkiksi viejän, tuotteen valmistajan tai varaston) leimalla.

Tavallisesti leimataan ainoastaan todistuksen allekirjoitussivu (todistuksen viimeinen sivu) sekä mahdolliset liitesivut. Leima tulee allekirjoituksen viereen (kohtaan ”Official Stamp”). Tarvittaessa (kohdemaan viranomaisen vaatimuksesta) todistuksen

myöntävä virkaeläinlääkäri voi myös leimata todistuksen jokaisen sivun. TRACES-järjestelmästä tulostettujen todistusten osalta valvoja allekirjoittaa ja leimaa varmennetun ja tulostetun paperitodistuksen kaikki kieliversiot. Euraasian talousliiton vientiin myönnettyissä todistuksissa leimataan ja allekirjoitetaan myös todistuksella yliviivatut kohdat.

Jotkin kohdemaat (esimerkiksi Kiina, Taiwan ja Turkki) edellyttävät, että todistuksia myöntävien valvontayksiköiden leimanäytteet ja joissain tapauksissa myös todistuksia myöntävien yksittäisten virkaeläinlääkärien allekirjoitusnäytteet on toimitettava etukäteen kohdemaan viranomaiselle. Näissä tapauksissa todistuksia voivat myöntää ainoastaan ne valvontayksiköt tai virkaeläinlääkärit, joiden leima- ja/tai allekirjoitusnäytteet on toimitettu viennin kohdemaan viranomaiselle. Ruokavirasto kerää leima- ja allekirjoitusnäytteet ja toimittaa ne edelleen kohdemaan viranomaiselle.

7.7 Sinetit

Useimmissa eläinterveystodistuksissa on kenttä sinetin numeroja varten. Kuorman sinetöinti tehdään lastauksen yhteydessä ja sinetöinti valvotaan osana lastaustarkastusta. Tässä yhteydessä varmistetaan, että kuorman sinettien numerot ovat samat kuin todistuksessa. Sinetöinti tehdään, kun kaikki tuotteet on lastattu kuormatilaan. Jos tuotteita tulee useammalla eri valvonta-alueella sijaitsevista valmistuslaitoksista, kerätään ne yhteen lastauspaikkaan ja todistuksen myöntää lastauspaikkaa valvova virkaeläinlääkäri.

Vientierän sinetöinti on aina suositeltavaa ja usein viennin kohdemaata tätä myös edellyttää. Käytettävän sinetin tulee aina olla sellainen, että se rikkoutuu, kun kontti avataan. Näin voidaan varmistua siitä, että sinetöity vientierä säilyy koskemattomana kuljetuksen ajan. Pulttisinettien sijaan on mahdollista käyttää sinetöintiin esimerkiksi tarrasinettejä, joissa on niin ikään yksilöllinen tunnistenumero, jos esimerkiksi pienempää erää ei saada sinetöityä pulttisinetillä.

7.8 Korvaava eläinterveystodistus

Eläinterveystodistuksen myöntävän viranomaisen valvonnasta jo poistuneelle vientierälle voidaan myöntää uusi eläinterveystodistus, joka korvaa alkuperäisen eläinterveystodistuksen, jos alkuperäinen eläinterveystodistus on kadonnut, tuhoutunut tai sisältää virheitä taikka jos siihen merkityt vientierää koskevat tiedot eivät enää pidä paikkaansa. Alkuperäisen eläinterveystodistuksen myöntänyt viranomaisella mitätöi alkuperäisen todistuksen ja myöntää korvaavan todistuksen. Viejän on huolehdittava, että alkuperäinen eläinterveystodistus palautetaan sen myöntäneelle viranomaiselle, jos mahdollista (MMM 331/2021, 5§).

Todistuksen myöntävän viranomaisen on korvaavassa eläinterveystodistuksessa:

1. ilmoitettava, että kyseessä on alkuperäisen eläinterveystodistuksen korvaava todistus, sekä alkuperäisen eläinterveystodistuksen viitenumero ja myöntämispäivä;
2. ilmoitettava uuden eläinterveystodistuksen viitenumero, joka on eri kuin alkuperäisen eläinterveystodistuksen viitenumero;
3. ilmoitettava uuden eläinterveystodistuksen myöntämispäivä alkuperäisen eläinterveystodistuksen myöntämispäivän sijasta (MMMn 331/2021, 5§).

7.9 Mitätöity eläinterveystodistus

Eläinterveystodistuksen myöntänyt viranomainen mitätöi vientierälle jo myönnetyn eläinterveystodistuksen, jos myönnetty todistus sisältää virheitä, siinä ilmoitetut tiedot eivät enää pidä paikkaansa tai todistus on kadonnut tai tuhoutunut. Jos todistus saadaan palautettua sen myöntäneelle virkaeläinlääkärille, mitätöi tämä todistuksen esimerkiksi vetämällä ruksit todistuksen joka sivulle ja kirjoittamalla todistukselle mitätöinnin syyn ja ajankohdan. Mitätöinti tehdään mahdollisimman pian ja siitä ilmoitetaan aina viejälle kirjallisesti (esimerkiksi sähköpostilla, josta selviää ainakin alkuperäisen todistuksen numero ja syy todistuksen mitätöinnille). Jos todistus on myönnetty sähköisessä järjestelmässä, pitää todistuksen mitätöinti niin ikään tehdä ko. järjestelmässä.

Eläinterveystodistuksen myöntäneen viranomaisen on säilytettävä jäljennökset myöntämistään todistuksista ja pidettävä niistä kirjaa. Samoin mitätöidyistä todistuksista on pidettävä kirjaa. Eläinterveystodistusten, myös mitätöityjen eläinterveystodistusten, jäljennöksiä on säilytettävä vähintään 5 vuoden ajan.

8 ELÄINTAUDIT ELÄINTERVEYSTODISTUKSISSA

8.1 Ehdot

Eläinterveystodistuksissa on tyypillisesti "Attestation"-otsikolla varustettu eläintautivakuutuksia sisältävä osio. Osiossa vakuutetaan esimerkiksi, että koko Suomi, tietty alue tai tilat, joilta tuotantoeläimet ovat peräisin, ovat vapaita tietyistä eläintaudeista. Jotta eläinlääkäri voisi allekirjoittaa eläintautiehtoja sisältävän eläinterveystodistuksen, hänen täytyy aktiivisesti seurata Suomen ja alueensa eläintautitilannetta. Kansalliset ja EU:n asettamat eläintautien rajoitusalueet ja vientitodistuksissa esiintyvien tai viennin kohdemaan kanssa muuten sovittujen eläintautivaatimusten täytyminen on huomioitava viennissä.

Todistuksen sisältämien eläintautivakuutusten täytyminen on varmistettava erityisen huolellisesti eläintautitilanteen muuttuessa. Tietoja Suomen eläintautitilanteesta eläinlääkäri voi hakea mm. Ruokaviraston internetsivuilta, josta

löytyy myös vuosittain julkaistava Eläntaudit Suomessa –raportti. Ruokavirasto tiedottaa uusista eläntautitapauksista, joten eläinlääkäriin tulee seurata myös Ruokaviraston käyttämiä tiedotuskanavia. Ruokavirasto tiedottaa vakavien eläntautipurkausten vientivaikutuksista verkkosivuillaan (ruokavirasto.fi/vienti/rajoitukset) sekä Pikantti-ekstranetissä.

Viejän tai kunnan laatiessa itse todistusmallia kohdemaahan, kannattaa todistukselle sisällytettävien eläntautivakuutusten muotoiluun kiinnittää erityistä huomiota ja pyrkiä siihen, että todistuksella vakuutetaan vain sellaisista taudeista, joille kyseessä oleva eläinlaji on altis. Kannattaa myös pyrkiä välttämään ehtoja, joilla vakuutetaan koko Suomen olevan vapaa tietystä eläntauditista. Näin turvataan todennäköisemmin viennin jatkuminen eläntautitilanteen muuttuessa.

8.2 Mitä tehdä, kun tauti iskee

Jos eläinterveystodistuksen myöntänyt valvontaviranomainen saa todistuksen myöntämisen jälkeen tiedon epäilystä tai todetusta taudinpurkauksesta, joka olisi estänyt todistuksen myöntämisen, valvontaviranomaisen on ilmoitettava asiasta heti Ruokavirastolle (vienti@ruokavirasto.fi) (eläintautilaki 76/2021, 54 §). Ruokavirasto ja MMM tiedottavat kohdemaan viranomaista asiasta.

9 MYÖNNETYT ELÄINTERVEYSTODISTUKSET

9.1 Todistuksia koskeva kirjanpito

Eläinterveystodistuksen myöntäneen valvontaviranomaisen on säilytettävä jäljennökset myöntämistään todistuksista ja pidettävä niistä kirjaa. Kirjanpitoa ja todistusjäljennöksiä on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan (MMM 331/2021, 5 §).

Kirjanpidon tulee sisältää seuraavat tiedot:

- myönnetyn todistuksen numero ja päiväys
- todistuksen myöntäneen virkaeläinlääkäriin nimi ja asema
- tuotteen nimi
- viejän (yritys) nimi
- onko lastaukseen kohdistettu lastaustarkastusta vai ei

Todistuksia myöntävä viranomaistaho (esimerkiksi kunta) voi järjestää yhteisen kirjanpidon, johon kerätään kaikkien kunnassa eläinterveystodistuksia myöntävien virkaeläinlääkärien myöntämien todistusten tiedot.

9.2 Ilmoitus käytetyistä todistuksista

Turvapaperille painettuja todistuksia tilanneet valvontayksiköt raportoivat Ruokavirastolle kuukausittain tiedon siitä, mitä turvapaperitodistusohjia on käytetty (käytetyt, mitätöidyt, tuhoutuneet ja korvatut turvapaperitodistukset). Tarkemmat ohjeet ja ilmoituslomakkeet löytyvät Pikantti-ekstranetistä (Elintarvikkeet -> Tuonti ja vienti -> Vienti EU:n ulkopuolelle -> Vientitodistukset -> Tilaus- ja ilmoituslomakkeet). Aiemmasta käytännöstä poiketen, ”ei vientiä”-ilmoituksia ei tarvitse enää tehdä. Ruokavirasto tarkastaa mahdollisten ilmoittamattomien turvapaperitodistusten tilanteen muutaman kerran vuodessa.

eCert-todistusten tulostukseen käytettyjä turvapapereita ei tarvitse raportoida Ruokavirastolle, sillä virkaeläinlääkäri tallentaa käytettyjen turvapaperien numerot eCert-järjestelmään tulostuksen yhteydessä.

Viejä raportoi kuukausittain yleistodistusten käytöstä sähköpostitse osoitteeseen vienti@ruokavirasto.fi. Kuukausi-ilmoituksesta on käytävä ilmi seuraavat asiat:

- todistuksen numero
- tuote, jota todistuksella viedään ja käytetyn yleistodistusohjan numero (esimerkiksi 004A)
- viennin kohdema
- allekirjoituspäivä
- todistuksen myöntäjä.

9.3 Myönnettyihin todistuksiin tehtävät muutokset

Jo myönnettyyn eläinterveystodistukseen ei voi tehdä muutoksia, vaan tällöin pitää laatia korvaava todistus (kts. kohta 7.8). Suomen tullin voi kuitenkin eräissä tapauksissa tehdä merkintöjä eläinterveystodistukseen. Suomen tullin tarkastettua Venäjälle vietävän kuorman tullin sulkee lastitilan sineteillä, merkitsee kiinnittämiensä sinettien numerot tulliasiakirjojen lisäksi myös eläinterveystodistukseen ja vahvistaa tiedot allekirjoituksella ja tullin päiväleimalla. Käytäntö koskee vain Suomessa myönnettyjä eläinterveystodistuksia, ja tullin vahvistaa vain tullitarkastuksen yhteydessä muuttuvat sinettinumerot.

Muussa tapauksessa jo myönnettylle todistukselle ei saa tehdä muutoksia, vaan ongelmatilanteissa on oltava yhteydessä todistuksen myöntäneeseen viranomaiseen. Tämä koskee sekä Suomen että muiden maiden viranomaisten myöntämiä todistuksia. Jos havaitaan ongelma (esimerkiksi rikkoutunut kontti) Suomen kautta kulkevassa vientierässä, jolle on jo myönnetty eläinterveystodistus lähtömaassa ja todistuksella ilmoitetut tiedot (esimerkiksi kontin ja sinetin numero) eivät enää pidä paikkaansa, selvitetään todistuksen myöntäneeltä viranomaiselta, miten kyseisen erän kanssa toimitaan.

9.4 Ongelmatilanteet

Toisinaan vientierä ei pääse onnistuneesti kohdemaan rajatarkastuksen läpi, jos rajatarkastusviranomaiset huomaavat vientierässä tai vientiin myönnetyssä todistuksessa ongelmia. Tilannetta ei aina saada ratkaistua todistuksen myöntäjän toimesta esimerkiksi korvaamalla alkuperäinen todistus. Näissä tapauksissa kannattaa olla yhteydessä Ruokavirastoon (ruokavirasto.fi/vienti/yhteystiedot). Ongelmatilanteita syntyy esimerkiksi, kun rajatarkastusviranomaisen epäilee todistuksen aitoutta tai todistuksen myöntäjän oikeutta myöntää vientitodistus. Näissä tapauksissa Ruokavirasto selvittää tilanteen taustat ja on tarvittaessa yhteydessä kohdemaan viranomaiseen.

Niissä tapauksissa, joissa todistuksen myöntämisen jälkeen selviää, että vientierään liittyy eläintautiriski tai terveyshaitta tai se ei muuten täytä kohdemaan vaatimuksia, tulee todistuksen myöntäneen viranomaisen ilmoittaa asiasta Ruokavirastoon (vienti@ruokavirasto.fi). Ruokavirasto ja MMM tiedottavat kohdemaan viranomaista asiasta.

9.5 Väärennökset

Toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet, joilla estetään väärin tai harhaanjohtavien virallisten todistusten myöntäminen tai virallisten todistusten väärinkäyttö (valvonta-asetus 2017/625, 89 artikla). Viejän tai valvontaviranomaisen epäillessä vientitodistuksiin liittyvää väärennöstä tulee hänen olla yhteydessä Ruokavirastoon (ruokavirasto.fi/vienti/yhteystiedot) asian selvittämiseksi. Todistusväärennös voi ilmetä esimerkiksi todistuksen kopiointina ja uudelleenkäyttönä, todistuksen tietojen muuttamisena tai virkaeläinlääkärin allekirjoituksen väärentämisellä. Petokselliseen toimintaan liittyy yleensä taloudellisen hyödyn tavoittelu. Vientitodistuksiin liittyvät petosepäilyt saatetaan tarvittaessa poliisin tutkittavaksi ja Ruokavirasto ilmoittaa niistä tarvittaessa myös kohdemaan viranomaisille. Eläinterveystodistuksen väärentäminen voi johtaa myös syytteesen eläintaudin leviämisvaaran aiheuttamisesta.

10 MUUT TODISTUKSET

10.1 Yleistä

Kohdemaan viranomaiset saattavat edellyttää elintarvikkeiden tai rehun viennissä eläinterveystodistuksen lisäksi tai sen sijaan muitakin virallisia todistuksia. Tässä kappaleessa on esitelty tyypillisimmät esimerkit muista viennin virallisista todistuksista.

Muiden todistusten kuin eläinterveystodistuksen myöntäjän ei tarvitse olla virkaeläinlääkäri, vaan todistuksen voi myöntää virkamies, joka edustaa vietävät tuotteet valmistanutta laitosta valvovaa valvontayksikköä (elintarvikkeiden ollessa kyseessä laitosta valvova kunnan viranomainen ja rehujen ollessa kyseessä Ruokaviraston rehujaosto).

10.2 Muut terveystodistukset

Tällainen todistus voi olla määräajan voimassa oleva yleisempi todistus tai eräkohtainen todistus. Määräajan voimassa oleva todistus ei voi sisältää viittauksia yksittäiseen vientierään (eränumero, tilausnumero, valmistuspäivä tai muu yksittäisen erän tieto, kontin numero jne.). Eräkohtaisessa todistuksessa taas tulee olla viittaus yksittäiseen vientierään.

Jotta todistuksen sisällön paikkansapitävyydestä ei synny erimielisyyttä, määräaikaisen todistuksen voimassaoloajan tulisi olla enintään yksi vuosi. Koska ei-eräkohtaisella todistuksella todistetaan tuotteiden valmistuksesta tai valmistavan yrityksen valvonnasta yleisemmin, voidaan se myöntää jo ennen vientiä tai jälkikäteen.

Viejän tulee selvittää vaaditun todistuksen sisältö kohdemaan viranomaiselta esimerkiksi tuotteen ostajan (tuojan) kautta, jos todistuksesta ei ole sovittu viennin kohdemaan kanssa. Todistuksen sisältö riippuu vietävästä tuotteesta ja kohdemaan vaatimuksista.

Eläinterveystodistusten lisäksi myös joistakin muista vientitodistuksista on sovittu viennin kohdemaan kanssa käytettävän turvapaperille tulostettavaa todistus pohjaa (esim. jotkin kasviperäiset elintarvikkeet ja rehut). Todistuksia myöntävät viranomaiset tilaavat tarvitsemansa määrän turvapaperille painettuja todistus pohjia riittävän ajoissa ennen vientiä Ruokavirastosta. Turvapaperille painettuja todistus pohjia tulee säilyttää lukitussa kaapissa/tilassa. Turvapaperille painettuja todistuksia tilanneet valvontayksiköt raportoivat Ruokavirastolle kuukausittain tiedon siitä, mitä turvapaperitodistus pohjia on käytetty (käytetyt, mitätöidyt, tuhoutuneet ja korvatut turvapaperitodistukset). Tarkemmat ohjeet sekä tilaus- ja ilmoituslomakkeet löytyvät Pikantti-ekstranetistä (Elintarvikkeet -> Tuonti ja vienti -> Vienti EU:n ulkopuolelle -> Vientitodistukset -> Tilaus- ja ilmoituslomakkeet).

10.3 Free sale certificate / Certificate of control / HACCP certificate

Joskus kohdemaan viranomainen edellyttää viennissä todistusta, jossa vakuutetaan, että vientituote on vapaasti EU:n markkinoilla, valmistava yritys kuuluu elintarvikke- tai rehuvalvonnan piiriin, yrityksessä noudatetaan lainsäädännön edellyttämää HACCP-järjestelmää ja/tai vientituote soveltuu syötäväksi. Todistukselle saatetaan

pyytää myös kirjauksia esimerkiksi elintarvikkeen kemiallisista, mikrobiologisista, radiologisista tai fysikaalisista ominaisuuksista. Todistusten sisältö vaihtelee vientituotteesta ja tuojamaan vaatimuksista riippuen.

Tällaisen free sale -todistuksen, jolla edellä luetellut asiat vakuutetaan, myöntää kunnan valvontaviranomainen tai, rehujen ollessa kyseessä, Ruokaviraston rehujaosto. Free sale -todistus ei yleensä liity tiettyyn vientierään, vaan koskee tuotantoa yleisemmin. Ruokaviraston laatima esimerkkipohja tällaiselle todistukselle on ladattavissa Ruokaviraston internetsivuilta ruokavirasto.fi/vienti/freesale.

Jos viennin kohdemaahan edellyttää todistusta esimerkiksi siitä, että kyseinen tuote ei sisällä tiettyjä aineita, viejän tulee toimittaa todistuksen myöntävälle viranomaiselle dokumentti, jolla toimija pystyy osoittamaan väitteen paikkansapitävyyden. Tällainen voi olla esimerkiksi tietyltä ajalta koottu yhteenveto akkreditoidun laboratorion tutkimustuloksista, eräkohtainen analyysitulokset tms. Toimijan tulee säilyttää edellä mainitut tutkimustodistukset niin, että ne ovat tarvittaessa viranomaisen tarkastettavissa.

10.4 Kasvinterveystodistus

Kasvinterveystodistuksen (Phytosanitary Certificate) tarkoituksena on osoittaa, että vientilähetys täyttää vastaanottajamaan kasvinterveyttä koskevat vaatimukset. Sen myöntää tarkastuksen perusteella lähettäjämään kasvinterveysviranomainen, eli Suomessa Ruokavirasto. Kasvinterveystodistus on aina lähetyskohtainen ja maksullinen.

Kasvinterveystodistus vaaditaan esimerkiksi taimille, vihanneksille, hedelmille, marjoille ja viljalle. Mitä jalostetumpi tuote on kyseessä, sitä harvemmin todistusta vaaditaan. Kasvinterveystodistusta vaativien tuotteiden säännöllisen viejän on kuuluttava Ruokaviraston kasvinterveysrekisteriin (ruokavirasto.fi/vienti/viejarekisteri). Lisätietoa kasvinterveystodistukseen liittyen löytyy Ruokaviraston internet-sivuilta: ruokavirasto.fi/yritykset/tuonti-ja-vienti/vienti-eun-ulkopuolelle/vientitodistukset/kasvinterveystodistukset/.

10.5 Luomutuotteiden vientitodistukset

Osa EU:n ulkopuolisista maista ja joskus myös ostaja EU:n sisällä voi vaatia erillisiä vientitodistuksia tai luomusertifikaatteja. Ruokaviraston luomujaosto myöntää luomuviejille erilaisia toimija- tai eräkohtaisia sertifikaatteja sekä maakohtaisia sertifikaatteja. Lisätietoa luomutuotteiden viennistä löytyy Ruokaviraston internet-sivuilta: ruokavirasto.fi/vienti/luomu.

10.6 Alkuperätodistus

Euroopan yhteisön yleinen alkuperätodistus on määrämuotoinen lomake, jota käytetään Euroopan yhteisön ja sen ulkopuolisten maiden välisessä kaupassa. Alkuperätodistuksen tarkoitus on yksinomaan osoittaa tavaroiden alkuperä, jotta voidaan toimia tullaus- tai kaupallisten vaatimusten mukaisesti. Suomessa kauppakamarit antavat alkuperätodistuksia oman alueensa yrityksille. Jotta tavara on oikeutettu etuuskohteluun, sen alkuperä on osoitettava kirjallisesti kunkin tullietuussovituksen alkuperäsäännöissä määrättyllä tavalla. Tietyissä tapauksissa tulli vahvistaa viejän alkuperäselvityksen etuuden saamiseksi. Lisätietoa: kauppakamari.fi/palvelut/vientiprosessit/ulkomaankaupan-asiakirjat-ja-tullaus/alkuperatodistukset/ ja tulli.fi/yritysassiakkaat/vienti/miten-alkuperä-osoitetaan-.

10.7. Sivutuotteiden kaupalliset asiakirjat

EU:ssa tapahtuvan kuljetuksen aikana sivutuotekuljetuksen mukana on oltava Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 142/2011 mallin mukainen kaupallinen asiakirja. Lisätietoja: ruokavirasto.fi/yritykset/tuonti-ja-vienti/eu-maat-norja-ja-sveitsi/elaimista-saatavat-sivutuotteet.

Kaupallinen asiakirja edellytetään myös viennissä EU:n ulkopuolelle silloin, kun viedään märehäjäperäistä käsiteltyä eläinvalkuaista tai märehäjäperäistä eläinvalkuaista sisältäviä orgaanisia lannoitteita tai maanparannusaineita (TSE-asetus (EY) N:o 999/2001).

10.8 Uhanalaisten lajien CITES-vientiluvat ja jälleenvientitodistukset

Vietäessä CITES-sopimuksen alaisia lajeja tai niistä valmistettuja tuotteita tarvitaan CITES-lupa tai jälleenvientitodistus. Suomessa lupaviranomaisena toimii Suomen ympäristökeskus (SYKE).

11 TODISTUKSISTA PERITTÄVÄT MAKSUT

Eläintautilain (76/2021) 54 §:n mukaisista viennin eläinterveystodistuksista viejää laskuttaa aluehallintovirasto (MMM 335/2021). Poikkeuksena on elintarvikkeiden vientiin myönnettävät eläintautilain 54 §:n mukaiset (kuten Ruokavirastosta tilattavat turvapaperipohjaiset sekä eCert- tai Traces-järjestelmistä tulostettavat) eläinterveystodistukset, joista viejää voi aluehallintoviraston sijaan laskuttaa kunta (eläintautilaki 96 §, elintarvikelaki 73 §). Lähtökohtaisesti kunta voi olla laskuttajana silloin, jos saman erän osalta todistetaan samalla todistuksella eläintautilain

mukaisten seikkojen lisäksi myös elintarvikelain mukaisia seikkoja. Jos kunta ei laskuta viejää elintarvikkeiden vientiin myönnetystä eläinterveystodistuksesta, laskuttaa aluehallintovirasto viejää. Jos kunta ei laskuta todistuksesta itse, toimittaa kunta viejän laskuttamista varten tarpeelliset tiedot aluehallintovirastolle viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun kunnaneläinlääkäri on myöntänyt todistuksen.

Eläintautilain 54 §:n mukaisten viennin eläinterveystodistusten hinta määräytyy MMMa 335/2021 (voimassa 21.4.2021-31.12.2022) mukaan. Eläinterveystodistuksen hinta on 50 euroa silloin, kun todistuksen myöntäminen ei edellytä tarkastusta tai tarkastus tehdään muun tarkastuksen yhteydessä tai vähintään 150 euroa silloin, kun todistus myönnetään tarkastuskäynnin perusteella. Ruokaviraston tulkinnan mukaan MMMa:n mukaista hintaa sovelletaan myös silloin, kun kunta laskuttaa viejää elintarvikkeiden vientiin myönnettävästä eläinterveystodistuksesta. Näin ollen kaikki eläinterveystodistukset ovat samanhintaisia riippumatta siitä, onko kyseessä elintarvike vai jokin muu tuote tai laskuttaako eläinterveystodistuksesta aluehallintovirasto vai kunta.

Muista todistuksista (esimerkiksi free sale -todistukset) kunta laskuttaa viejää hinnastonsa mukaan.

Ruokavirasto laskuttaa valvontayksiköitä näiden tilaamista turvapaperitodistusohjista voimassa olevan hinnastonsa mukaan. Samoin Ruokavirasto laskuttaa viejää myöntämistään todistuksista (esimerkiksi rehujen vientitodistukset) hinnastonsa mukaan ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/hinnasto/.

12 ELÄINTERVEYSTODISTUSTEN MYÖNTÄMISEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ, RUOKAVIRASTON OHJEET SEKÄ KANSAINVÄLISET OHJEET

Eläinterveystodistusten myöntämisestä ja vientiin liittyvistä menettelyistä säädetään seuraavissa säädöksissä. Säädösten osalta on huomioitava niihin tulleet muutokset.

- Eläintautilaki (76/2021)
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus eräille Euroopan unionin ulkopuolelle vietäville eläimille, niiden sukusoluille ja alkioille, eläinperäisille tuotteille sekä eläimistä saataville sivutuotteille ja niistä johdetuille tuotteille tehtävistä tarkastuksista (331/2021)
- Yleinen elintarvikeasetus (EY) N:o 178/2002
- Valvonta-asetus (EU) 2017/625
- Eläinterveyssäännöstö (EU) 2016/429.

Seuraavissa Ruokaviraston ohjeissa on kuvattu eläinterveystodistusten myöntämiseen liittyviä menettelyjä. Ohjeet on julkaistu Ruokaviraston internetsivuilla (ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/yritykset/tuonti-ja-vienti/vienti-eun-ulkopuolelle/).

- Ohje terveystodistusten laatimisesta TRACES-järjestelmässä viennissä EU-maiden ulkopuolelle (ohje 18517/3)
- Menettelyt eläinperäisten elintarvikkeiden viennissä Euraasian talousliittoon - Ohje elintarvikelaitoksille ja valvojille (4616/04.02.00.01/2020/FI/3)
- Menettelyt rehujen viennissä Euraasian talousliittoon - Ohje rehualan laitoksille (ohje 18519/1)
- USA:n vientiin hyväksytyjen liha-alan laitosten viranomaisvalvonta - Ohje valvojille (ohje 18511/6).

Eläinterveystodistusten myöntämisestä on olemassa kansainvälisiä ohjeita, joita tulee noudattaa myös Suomessa. Näitä ohjeita on julkaissut Kansainvälinen eläintautijärjestö OIE ja Codex Alimentarius mm.:

- OIE Terrestrial Animal Health Code, Section 5
- Codex Alimentariuksen ohje: Guidelines for design, production, issuance and use of generic official certificates

Nämä ohjeet on huomioitu myös tässä Ruokaviraston ohjeessa.

Jaostopäällikkö Tuula Lundén

Ylitarkastaja Mia Berlin

Lisätiedot Lisätietoja antaa Ruokaviraston vientijaosto vienti@ruokavirasto.fi.